

NIEUWSBRIEF PADDESTOELENWERK GROEP DRENTHE

NUMMER 5

JUNI 2004

**Redactie: Eef Arnolds &
Bernhard de Vries**

**Adres redactie en secretariaat:
Bernhard de Vries
Roerdomplaan 222
7905 EL Hoogeveen**

INHOUD

Een verloren herfst?	2
Aantal soorten paddestoelen per kilometerhok in Drenthe	3
Activiteiten van de PWD in 2004	4
Excursies	4
Overige bijeenkomsten van de PWD	5
Het Medusaschijfje – Bernhard de Vries	6
Een thrill: Entoloma alcedicolor – Cees Koelewijn	7
De excursies van de PWD in 2003 – Eef Arnolds, Rob Chrispijn, Cees Koelewijn en Bernhard de Vries	9
Paddestoelenbeheer 5: Over oude bomen en levende boomlijken – Bernhard de Vries	18
Nieuws van het paddestoelenmeetnet	23
Wat doet de paddestoelenwerkgroep?	24
De nieuwsbrief	24

EEN VERLOREN HERFST?

Het jaar 2003 bracht ons de warmste zomer sinds 1947. Bovendien was het tot ver in september bijzonder droog. Prima weer voor vlinders en andere zoonanbidders, maar heel ongunstig voor paddestoelen die voor hun fructificatie immers merendeels van vochtige condities afhankelijk zijn. Vooral de mycorrhizapaddestoelen, die in symbiose leven met bomen, waren veel schaarser dan normaal. Zomersoorten als de Hanekam en stekelzwammen lieten zich alleen in juni of helemaal niet zien. Van sommige zeer algemene soorten als Geelwitte russula, Levermelkzwam en Amethistzwam kwam de fructificatie pas laat in oktober op gang en het aantal vruchtlichamen was minder dan 2 % van de hoeveelheid in een 'normaal' jaar. Strooisel- en houtafbrekende soorten deden het in het algemeen wat beter en voor de Valse hanekam was 2003 nu juist weer een topjaar! Daarentegen was een soort als de Grote stinkzwam opvallend schaars. Meer details over de effecten van de uitzonderlijke zomer op paddestoelen kunt u lezen in het tijdschrift van de Nederlandse Mycologische Vereniging, Coolia, jaargang 47 nummer 1 (artikel van P.J. Keizer) en nummer 3 (Nieuwsbrief Paddestoelenmeetnet door Veerkamp & Arnolds).

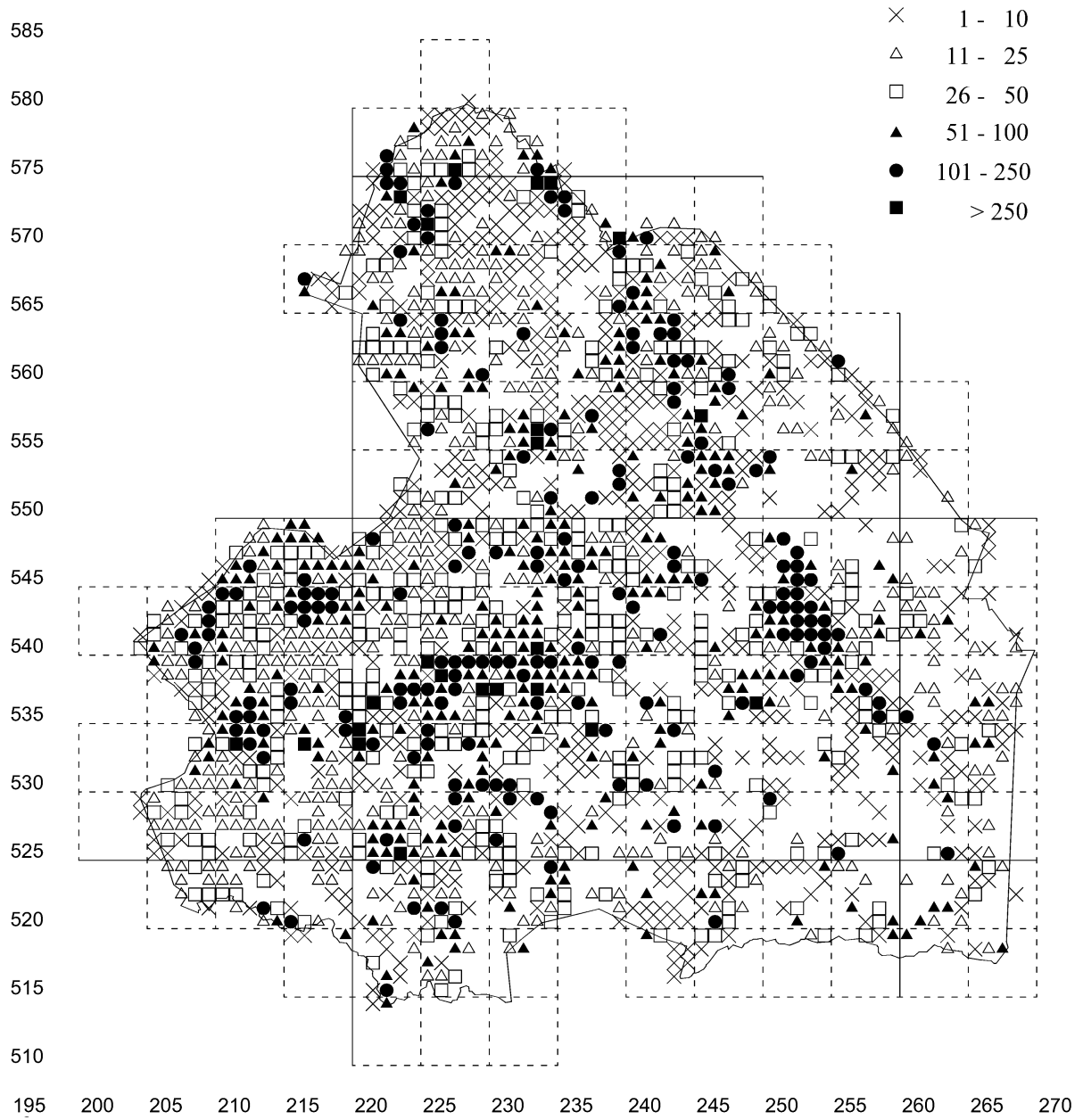
Het spreekt voor zich dat de weersomstandigheden van grote invloed waren op de activiteiten van de PWD. Terreininventarisaties waren tot eind september weinig zinvol omdat ze zeer onvolledige soortenlijsten opleverden. Alle PWD-excursies hebben wel doorgang gevonden en ze werden in het algemeen goed bezocht. De verslagen in deze Nieuwsbrief laten zien dat er toch weer de nodige interessante vondsten gedaan zijn. Soms waren de gevonden aantallen soorten, ondanks alles, verrassend hoog. Het kaartje op de volgende pagina toont de vorderingen bij de inventarisatie van Drenthe, gebaseerd op alle gegevens in het bestand van de Nederlandse Mycologische Vereniging. Niet alle gegevens van vorig jaar zijn al in het bestand opgenomen.

Behalve excursieverslagen vind u in deze nieuwsbrief een bijdrage van Bernhard de Vries over het Medusaschijfje. Weer zo'n onopvallend paddestoeltje dat vaak over het hoofd wordt gezien maar dat zeker onze aandacht waard is. Cees Koelewijn vertelt over de ontdekking van een volkomen nieuwe paddestoel, zomaar in een Drentse wegberm. In de serie over paddestoelenbeheer behandelt Bernhard de Vries de dilemma's rond het beheer van oude, aftakelende bomen. Zulke bomen zijn niet alleen een sieraad voor het landschap, maar ze vormen ook een waardevol biotoop voor specialistische paddestoelen, mossen, lichenen en insecten. De beheerder heeft echter ook de taak om de veiligheid van wandelaars en verkeer in het oog te houden. Dat vraagt om een zorgvuldige afweging van belangen.

De redactie wenst u een vruchtbaar paddestoelenseizoen toe!

Aantal soorten paddestoelen per kilometerhok in Drenthe

Stand van zaken per 1 juni 2004.

ACTIVITEITEN VAN DE PWD IN 2004

EXCURSIES

Voor alle excursies van de PWD verzamelen we **om tien uur** op het aangegeven punt. De excursies duren in het algemeen tot in de middag. Voor informatie kunt u bellen met de contactpersoon van de betreffende excursie. Bij ongunstige omstandigheden, zoals langdurige droogte, kan een excursie worden afgelast.

Tijdens de excursies proberen we zo veel mogelijk karteringswerk uit te voeren, maar er zal ook aandacht zijn voor instructie van beginners. Goed schoeisel en wat proviand wordt aanbevolen.

Maandag 23 augustus: Omgeving Ekehaar - Eleveld. Verzamelen bij café Popken in Ekehaar. Excursieleider: Rob Chrispijn (0521-381934)

Zaterdag 28 augustus: Gebied van de Drentsche Aa met uitwijkmogelijkheid naar het Asserbosch. Verzamelen om **10.30 uur** bij NS station Assen. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645). **Excursie Nederlandse Mycologische Vereniging.**

Maandag 30 augustus: Groene hart van Peize, eventueel aangevuld met bosjes uit de omgeving van Altena. Verzamelen bij de oude kerk van Peize. Excursieleider: Cees Koelewijn (050-5010740)

Zondag 5 september: Omgeving Tynaarlo. Verzamelen voor het café bij de spoorwegovergang. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645)

Maandag 13 september: Omgeving Tiendeveen. Verzamelen bij het kerkje van Tiendeveen. Excursieleider: Bernhard de Vries (0528-265234)

Maandag 20 september: Boswachterij Schoonloo. Verzamelen bij pannenkoekenrestaurant 'De Strohoed' langs de weg Westerbork-Schoonloo te Elp. Excursieleider: Rob Chrispijn (0521-381934)

Maandag 27 september: Noordbargerbos. Verzamelen bij de oude kerk van Sleen. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645)

Zaterdag 2 oktober: Leggelderveld en Blauwe Meer ten noorden van Dwingeloo. Verzamelen om **10.30 uur** op station Beilen. Excursieleider Eef Arnolds (0593-523645). **Meetnetexcursie NMV** (zie p. 23)

Zondag 3 oktober: Noordsche Veld tussen Norg en Vries. Verzamelen bij het oude kerkje van Norg. Excursieleider: Cees Koelewijn (050-5010740)

Maandag 11 oktober: Omgeving Nieuwlande. Verzamelen bij de kerk in het centrum. Excursieleider: Bernhard de Vries (0528-265234)

Maandag 18 oktober: Omgeving Oosterhesselen. Verzamelen bij de oude kerk in Oosterhesselen. Excursieleider: Rob Chrispijn (0521-381934)

Maandag 25 oktober: Bosjes noordelijk van Taarlo. Verzamelen op de brink van Taarlo. Excursieleider: Eef Arnolds (0593-523645)

Zondag 31 oktober. Zuidelijk stuk van Drouwenerveld. Verzamelen bij de kerk in Grolloo. Excursieleider: Cees Koelewijn (050-5010740) {einde zomertijd!}

Maandag 8 november. Bossen bij Gasselternijveen. Verzamelen bij de kerk in Gasselternijveen aan de weg naar Gieterveen. Excursieleider: Rob Chrispijn (0521-381934)

Maandag 15 november: Omgeving Nieuw Amsterdam, "Schimmelarij". Verzamelen bij de brug over de Hoogeveense vaart bij de afslag naar Schoonebeek. Excursieleider Eef Arnolds (0593-523645)

OVERIGE BIJEENKOMSTEN VAN DE PWD

Alle bijeenkomsten worden gehouden in de werkruimte van Eef Arnolds, Holthe 21, Beilen. De werkgroepavonden zijn bedoeld voor het gezamenlijk bekijken en determineren van vers materiaal. Iedere avond zal speciale aandacht worden besteed aan een bepaalde groep paddestoelen, maar ook ander materiaal is welkom.

Maandag 6 september 19.30u. Werkgroepavond met speciale aandacht voor Russula's en Melkzwammen.

Dinsdag 28 september 19.30u. Werkgroepavond met speciale aandacht voor grotere Ascomyceten.

Dinsdag 26 oktober 19.30 u. Werkgroepavond met speciale aandacht voor Trechterzwammen, Taailingen en Collybia's.

Dinsdag 16 november 19.30u. Werkgroepavond met speciale aandacht voor korstzwammen.

Zaterdag 20 november 13.30 tot 18 u. DRENTSE ZWAMDAG

Bij gunstig weer een korte excursie in de omgeving.

Dialezing over mestpaddestoelen door Cees Koelewijn.

Voortgang van de Drentse kartering door Eef Arnolds.

Bijzondere vondsten van het voorbije seizoen door Rob Chrispijn

Bijdragen van deelnemers (bijvoorbeeld dia's van bijzondere vondsten of probleemgevallen)

Aansluitend voor de liefhebbers een etentje, met paddestoelen-specialiteiten, in het Olde Posthuus te Pesse (Opgave vóór 1 november bij Eef Arnolds)

HET MEDUSASCHIJFJE

Bernhard de Vries

In een woordenboek komt u wel het woord 'medusahoofd' tegen, maar niet wat boven dit stukje staat. Medusa is een mythologisch figuur met een hoofd dat rondom getooid is met afschrikwekkende, levende slangen. Dat nodigt niet uit tot een nadere kennismaking.

Heel anders gaat het als je eens een dode dennentak omkeert waar de naalden nog aan zitten of ergens zomaar een dode tak of dode bladeren. Dan kun je daarop met wat moeite misschien een zwerm witte puntjes ontdekken die met de loep gezien vliedunne, witte schijfjes blijken te zijn met rondom een krans van schimmeldraadjes: het Medusaschijfje (*Pellidiscus pallidus*). De vruchtlichamen zijn soms zo klein, een kwart millimeter, dat je ze zou kunnen houden voor Kernzwamknoopjes (*Polydesmia pruinosa*). Helemaal niet afschrikwekkend dus !

De vruchtlichamen van het Medusaschijfje zijn bij gunstige omstandigheden 0,5 tot twee millimeter breed, wit tot iets gelig of donker crème. De rand laat iets los maar bedekt de plaats van aanhechting en is versierd met kronkelige draadjes. Dat zijn dus die fameuze 'Medusaslangen'. Op het oppervlak vindt men het sporenpoeder op een glad kiemvlies. Een microscopisch preparaat is gauw gemaakt: met een pincet (een stukje van) een vruchtlichaam van de tak af nemen, in kongorood op een objectglas leggen en onder een dekglasmaasje pletten totdat de onderdelen verspreid liggen. Dat gaat heel gemakkelijk omdat alles zo zacht is. De sporen zijn ellipsoïd, soms een beetje gelig en met wat moeite zijn soms kleine wratjes te zien. Ze meten 6 - 9 x 3,5 - 4,5 µm. De basidiën meten 15 - 18 x 6 - 9 µm. Ze zijn kort knotsvormig en hebben vier steeltjes (sterigmata). De hyfen zijn kleurloos, 2,5 - 4 µm dik. Nergens zijn gespen aanwezig.

De microscopische structuur van het Medusaschijfje lijkt sprekend op een Vliesje (*Athelia*). Toch is *Pellidiscus* gerangschikt onder de plaatjeszwammen (Agaricales) omdat hij ook is te beschouwen als een sterk gereduceerd Oorzwammetje (*Crepidotus*), waarbij de plaatjes geheel verdwenen zijn. Daarom staat het Medusaschijfje in serieuze paddestoelenflora's, zoals die van Moser (1978) en in Nordic Macromycetes deel 2. Verder wordt het in weinig boeken genoemd, en al helemaal niet in populaire paddestoelengidsen. Een mooie afbeelding is nergens te vinden. Het kleine piezeltje is niet zo bekend en vóór 1995 slechts zeven maal in Nederland gevonden. In Drenthe twee maal, maar vermoedelijk is de soort aanwezig in alle bossen! Er is dus alle reden om takken, stengels en bladeren aan de onderzijde te inspecteren op dit aantrekkelijke, gemakkelijk herkenbare schijfje.

Microscopische kenmerken van het Medusaschijfje (*Pellidiscus pallidus*)

Een thrill: *Entoloma alcedicolor*
Cees Koelewijn

Voor dit stukje ga ik terug naar het jaar 1967. Ik loop stage bij boomkweker Alphons van den Bom te Oudenbosch. Het is 5 september, een zwak windje komt uit het oosten en het is zo'n 22 ° C. Ik ben aan het werk (oculeren) op de heide waar de goede Alphons een paar perceeltjes heeft liggen. Ineens vliegt een vogel laag langs, een blauwe schicht. Een ijsvogel, voor mij de eerste keer! Vreemd die hier te zien, want er is geen water in de buurt.

De tweede keer dat ik de ijsvogel waarneem, is niet veel later, op 11 november van hetzelfde jaar. Ik kom terug van de Middelbare Tuinbouwschool in Frederiksoord en draai de Boergrup in Vledderveen op, waar mijn kosthuis staat. Uit de richting van Noordwolde komt een vogeltje aanvliegen dat op het puntje van een duiker gaat zitten, zo'n 30 seconden, waarna het weer wegvliegt richting Noordwolde. Een vriend van mij, Ate Dijkstra, die in hetzelfde kosthuis woonde en alles wat hij zag noteerde, kon het nauwelijks geloven want het waren zeldzame vogels.

Vanaf die tijd ging ik ook noteren wat ik zag, mede met behulp van een zwart-wit Prisma vogelgidsje. Pas twee jaar later kon ik me een heuse vogelgids veroorloven, de 'Kist', die net een nieuwe 10^e druk beleefde. Voor veel scholieren waren het, in financieel opzicht, barre tijden! Toen ik de inleiding las, kwam ik de term "thrill" tegen: "*Iemand die de moeite neemt ons land te doorkruisen, zal deze vlijt meer dan eens beloond zien met de 'thrill' van een dwaalgast*" met de toevoeging: "*Want aan deze onschuldige thrill ontkomt ook hij niet, die met recht inziet dat de 'soortenjagerij' nimmer het primaire doel der vogelstudie mag zijn*".

Tegenwoordig weten we wel beter. Ons land herbergt immers nogal wat ornithomanen. Maar toen sloeg mijn fantasie wel een beetje op hol en ik zag al een Geelsnavelduiker zwemmen, hoorde een Krekelzanger zingen en ontwaarde een Russische spotvogel in het kreupelhout. Nog mooier zou een nog niet ontdekte soort zijn, maar daarvoor bieden onze contreien niet echt de mogelijkheden. Bovendien ben ik niet genoeg avonturier om mijn geluk elders te beproeven en de kans op slagen is dus nihil. Wat dat betreft kun je beter bezig zijn met een andere tak van natuursport, bijvoorbeeld de mycologie. Daar valt zeker nog het één en ander te ontdekken. *Ook voor diegene die met recht inziet dat de soortenjagerij ...enz.*

We schrijven 1 oktober 2002. Vanavond is er een werkgroepavond in Holthe bij Eef met als onderwerp Mycena en w.v.t.t.k. Zelf vind ik het vervelend met lege handen aan te komen en ik ga dan ook van te voren op pad met als doel een en ander te verzamelen waarvan ik de naam niet weet. Die dag besloot ik een rondje door de staatsbossen van Veenhuizen te maken langs de Oude Norgerweg en Hospitaallaan. Er liggen ook drie meetpunten van het paddestoelenmeetnet, dus dat kon mooi worden meegenomen. Amper op weg, zeg 1^e laan, 7^e boom, stond een blauwig paddestoeltje aan de voet van een Zomereik in het mos, eenzaam en alleen. Voor mij was toen alles nieuw en bijzonder en deze zeker. Prangende vraag ook: meenemen of niet. Ik voel me altijd enigszins bezwaard als het slechts een enkel exemplaar betreft, maar voor de wetenschap moet af en toe geofferd worden.

Eenmaal geplukt viel het me op hoe mooi blauw de paddestoel was met rozegele plaatjes en een staalblauwe steel. Het moest een Staalsteeltje zijn, een lastig groepje binnen het soortenrijke geslacht Satijnzwam (*Entoloma*), zo veel wist ik toen al wel. En wat een schoonheid was het! Probleem was het vervoer, want het enige wat ik bij me had waren wat boterhamzakjes. Toen heb ik ook geleerd altijd stevige plastic opbergdoosjes mee te nemen waarin materiaal goed vervoerd kan worden. Halverwege sloeg namelijk het noodlot toe: bij het nemen van een hindernis, een sloot, ging ik jammerlijk onderuit. Gelukkig hield ik het droog maar de paddestoel kwam niet ongeschonden uit de strijd.

's Avonds op tafel was er niet veel meer over van het fiere paddestoeltje dat ik die ochtend had geplukt. Desalniettemin werd er bewonderend naar gekeken, maar een naam werd niet genoemd; ik zou er nog wel van horen. Al een paar dagen later belde Eef een beetje opgewonden op want het zou wel eens iets heel bijzonders kunnen zijn. Hij had hem onder de microscoop bekeken en daarbij viel op dat de sporen afwijkend waren, namelijk rond. In de literatuur had hij niets kunnen vinden dat er op leek en hij vermoedde dan ook dat het een onbeschreven soort betrof. Dat nieuws gaf toen wel een heel apart gevoel van binnen want dan was ik diegene die deze paddestoel (overigens nietsvermoedend) voor het eerst in handen had gehad. Een provisorische Nederlandse naam werd toen ook genoemd: de IJsvogel-satijnzwam.

Zaak was nu Staatsbosbeheer op de hoogte te stellen van dit belangrijk nieuws. Misschien iets voor hun blaadje: Onverwacht Nederland. Dat onverwacht past trouwens wel bij SBB, want het kan maar zo gebeuren dat een laan met monumentale bomen tegen de vlakte gaat of andere ongewenste zaken plaatsvinden. Dat moest hier worden voorkomen en dus werd zowel mondeling als schriftelijk gewag gedaan van deze vondst. Dat is erg noodzakelijk want al werken er heel veel aardige en vriendelijke mensen bij SBB, de hiërarchische structuur heeft tot gevolg dat het organisatorisch nogal eens mis gaat. Helaas ging het hier ook weer mis: de bermten werden een paar maanden later namelijk geschaafd en waarschijnlijk is daarbij het mycelium van dit Staalsteeltje verdwenen. Ik was zierend. Misschien wel de enige vindplaats ter wereld van een onbekende soort, vernietigd nog voordat die officieel beschreven was! Het enige wat nu rest is het vruchtlichaam in gedroogde vorm en een aquarel van Eef, volgens mij nog mooier dan de paddestoel in werkelijkheid.

Na de Nieuwjaarsbijeenkomst van 2004 hoorde ik dat het materiaal ter beoordeling naar Chiel Noordeloos zou gaan. Deze medewerker aan het Nationaal Herbarium te Leiden is dé Europese specialist op het gebied van Satijnzwammen. Hij was net bezig met de publicatie van een aanvulling op zijn standaardwerk 'Entoloma' van 760 pagina's, verschenen als deel 5 in de serie Fungi Europaei. Sinds de publicatie van de eerste druk in 1992 waren alleen in Europa ruim 30 nieuwe soorten in dit geslacht ontdekt.

Na een uitgebreide microscopische studie van het gedroogde materiaal kon Chiel bevestigen dat het om een onbeschreven en zeer karakteristieke soort ging. Op grond van de ronde, dunwandige sporen hoort hij volgens Chiel echter niet thuis bij de Staalsteeltjes (*Entoloma* ondergeslacht *Leptonia*), maar bij het ondergeslacht *Entoloma*. Daar is hij verwant aan de Blauwe satijnzwam (*Entoloma nitidum*), waarvan hij verschilt in de helderblauwe (in plaats van donkerblauwe) kleur en vooral in de sterk vezelig-schubbige (in plaats van gladde) hoed met een karakteristieke microscopische structuur.

De naam: *Entoloma alcedicolor* Arnolds & Noordeloos, vernoemd naar de *Alcedo atthis*, de IJsvogel!

Met dank aan Eef Arnolds voor aanvullende informatie.

DE EXCURSIES VAN DE PWD IN 2003
Eef Arnolds, Rob Chrispijn, Cees Koelewijn en Bernhard de Vries

Bij alle excursies wordt een lijstje gegeven van soorten die vermeld worden op de Rode lijst van kwetsbare en bedreigde paddestoelen, alsmede van soorten die in Nederland of Drenthe als (zeer) zeldzaam worden beschouwd.

GE = Gevoelig	Categorieën van de Rode Lijst:
BE = Bedreigd	KW= Kwetsbaar
* = (Regionaal) zeldzaam, niet op Rode Lijst	EB = Ernstig bedreigd

25 augustus. Norg, Schipmeer
Cees Koelewijn

Het Schipmeer is in feite een plasje met een diameter van minder dan 100 meter en gelegen ten zuiden van de Oosterduinen bij Norg. Kun je in de Langeloërduinen nog spreken van grote delen onbebouwd bos; hier gaat dat niet meer op. De Oosterduinen vormen in feite een villawijk in het bos waar jaarlijks tientallen kapvergunningen worden verstrekt voor het vellen van honderden bomen, meestal prachtige oude Grove dennen en Eiken. Aan “het meer” heeft een bofkont zelfs een luxe villa neer mogen zetten, op zich geen onaardige plek.

De verwachtingen waren vooraf niet hoog gespannen. Het was al lang erg droog en warm. In Roden was er in de voorafgaande week een bui geweest die zo’n 30 mm water bracht en de straten blank zette. Het bleek een plaatselijke bui te zijn geweest. Ook het water van het Schipmeer had helaas geen positief uitstralend effect. Eef probeerde de moed er nog een beetje in te houden door op te merken dat de omgeving van het Schipmeer op plaatsen waar nogal wat veenmos voorkomt, in potentie, later mycologisch best belangrijk kan blijken.

We kwamen op deze korte excursie tot een schamele score van 17 soorten en daar waren bij inbegrepen alle drie inlandse Dekselbekertjes (*Trochila's*), waarover recent in Coolia een artikeltje heeft gestaan. Rob vond voorwaar nog iets dat er niet uitzag en later gedetermineerd werd als de Bruine modderbekerzwam (*Periza limnaea*), volgens de Rode Lijst een kwetsbare soort.

Bijzondere vondsten:

Bruine modderbekerzwam	KW	Periza limnaea
------------------------	----	----------------

1 september. Wezuperbrug
Bernhard de Vries

't Was warm en droog geweest en het vroege tijdstip beloofde ook niet veel goeds. We (Will Pannekoek en Bernhard de Vries) gingen er dus gemakshalve maar van uit dat er niemand zo gek zou zijn om naar Wezuperbrug te komen. Dat pakte anders uit. Op het laatste moment realiseerden we ons dat er misschien wel iemand op de verzamelplek zou kunnen staan. En ja hoor; Henk Pras was zo optimistisch. Het werd een wandeling met veel gewoon en uitgedroogd spul. Nou ja, voor een blank kilometerhok is alles goed. Het totaal kwam op 51 soorten in twee kilometerhokken. Rode-lijst soorten waren er niet bij. De enige soort die het herbarium bereikte was het Langsporig harskorstje (*Hyphoderma medioburiense*) dat als uiterst zeldzaam te boek staat.

Bijzonderheden:

Langsporig harskorstje	*	Hyphoderma medioburiense
------------------------	---	--------------------------

7 september. Geeuwenbrug, Leggelderveld
Eef Arnolds

Het Leggelderveld is een van de minder bekende reservaten van de Vereniging Natuurmonumenten in Drenthe. Ten onrechte, want het is een bijzonder fraai terrein met prachtige natte heidevegetaties, veenputjes vol Beenbreek en afwisselende loof- en naaldbosjes. Voor zoonbidders is het Blauwe Meer een begrip, een diep zandgat in een romantische omgeving van zand en bos. Geen wonder dat we alom visioenen hadden van wat er wel niet aan paddestoelen zou hebben kunnen staan! Maar door de tergende droogte kwamen we na omzwervingen door vier kilometerhokken niet verder dan 31 soorten. De aardigste vondst was de Schubbige taaiplaat (*Lentinus lepideus*), een leerachtige en daardoor droogteresistente soort met gezaagde lamellen. Er groeiden een paar exemplaren aan de voet van een spoorbiel die gebruikt was als paal in een omheining. Bepaald geen paddestoel van hoogwaardige natuurterreinen, maar wel op de Rode lijst. Vanwege zijn voorkeur voor met creosoot behandelde spoorbielzen droeg hij vroeger de veelzeggende naam Dwarsliggerzwam.

Oesterzwammen vind je in het algemeen laat in het jaar. De bijna witte vruchtlichamen op een dode lijsterbes behoorden tot de Bleke oesterzwam (*Pleurotus pulmonarius*), een soort die in de zomer fructificeert en veel minder algemeen is dan de Gewone oesterzwam. In Drenthe wordt de Bleke oesterzwam vooral op lijsterbes en hulst gevonden.

Tijdens de werkweek van de Nederlandse Mycologische Vereniging werd op oktober het Leggelderveld opnieuw bezocht. Nu had het geregend en de lijst telde ruim 170 soorten waaronder vele bijzonderheden. De mycologische eer van het terrein werd zo toch nog gered!

Bijzondere vondsten:

Kurkstrookzwam	BE	Antrodia serialis
Schubbige taaiplaat	KW	Lentinus lepideus

15 september. Coevorden, De Katshaar ten zuiden van Stieltjeskanaal
Bernhard de Vries

Had het jaar alleen maar zomerse warmte te bieden? Werd de herfst afgelast? Enigszins van slag begonnen wij met 5 personen aan dit middelmatig geachte terrein. Eerst een Pijpestrootjes-berkenbos, dan een kampeerveldje, dan weer een bosje en tot slot het oude, net gerestaureerde fort. Het resultaat was niet buitengewoon. Vaak vonden we "meer van hetzelfde" en dan ga je op kleine priegeltjes letten en je bent al blij als op een rommelplek Zwerminktzwammen staan.

Gelukkig was er rond het fort een fraai dopheideveld met wat veenputten. Dat leverde dan toch een Veenzwavelkopje (*Psilocybe elongata*) en Veenmosklokje (*Galerina paludosa*) op. Bij de korstzwammetjes bleek het Ruwsporig elfendoekje (*Hypochnicium eichleri*) opvallend algemeen in het berkenbosje. Het totaal kwam op 69 soorten, zonder één Rode-lijst soort.

22 september. Meindersveen en Lunsveen ten oosten van Grolloo
Rob Chrispijn

Als ik in het najaar met hardlopen nergens hoeft te stoppen, is dat een teken dat er op paddestoelengebied nog weinig te beleven is. Maar natuurlijk, wanneer het looptempo omlaag gaat, kunnen er toch nog wel wat soorten genoteerd worden. Zeker wanneer tien paar ogen iedere onregelmatigheid of oneffenheid in het zoekbeeld verifiëren op de aanwezigheid van zwammen. Op die manier werden er rond het Meindersveen zo'n 70 soorten waargenomen en rond het Lunsveen meer dan 50 soorten genoteerd. Op een zonnige maandag in september werd voor deze gebieden gekozen in de verwachting dat er aan de oevers van deze vennen

wel paddestoelen zouden groeien. Dat viel tegen. Wel waren er spaarzaam wat paddestoelen te vinden langs een fietspad en in de schaduwrijke berm van sommige bospaden, zoals Eekhoortjesbrood (*Boletus edulis*) dat voorkwam in beide kilometerhokken. We vonden ook de als kwetsbaar op de Rode Lijst staande Dwergsatijnzwam (*Entoloma rhodocylix*). Een Fluweelpootje was zo van slag dat hij al in september tevoorschijn was gekomen. En hij miste de bleke hoed en de korte sporen van het Zomerfluweelpootje (*Flammulina fennae*), dus was het gewoon het Gewoon fluweelpootje (*F. velutipes*). Wel ongebruikelijk voor Drenthe was de vondst van de Kogelhoutskoolzwam (*Daldinia concentrica*) die meestal dood hout op voedselrijkere bodems preferereert.

Korstjes en veegjes droegen duidelijk bij aan de lengte van de totaalijst. Daar zaten bijzonderheden bij als het Breedsporig harskorstje (*Hyphoderma tsugae*), een soort die voorkomt op naaldhout in voedselarme milieus. De Kristalstertandjeszwam (*Resinicium bicolor*) is op naaldhoutstronken niet erg zeldzaam, maar wel fraai onder een loupe. Want dan is te zien hoe op ieder tandje een harsdruppeltje zit. De Zwavelschorszwam (*Phlebiella vaga*) heeft een zwavelgele rand en is een soort van ongestoorde milieus. Het hymenium vertoont een drabbelkoekstructuur. U begrijpt misschien dat ik al enige tijd bezig ben om Bernhard de Vries na te praten. Vermoedelijk is drabbelkoek een Drentse specialiteit, maar Bernhard kan u er ongetwijfeld meer over vertellen.

Bijzondere vondsten:

Kogelhoutskoolzwam	KW	Daldinia concentrica
Dwergsatijnzwam	KW	Entoloma rhodocylix
Breedsporig harskorstje	*	Hyphoderma tsugae
Gele ringboleet	KW	Suillus grevillei

29 september. Het Zwanenmeer bij Gieten

Eef Arnolds

Met de eerste regenbuien groeide de mycologische hoop en daarmee de groep excursiedeelnemers, vandaag tot 13 personen. Ze kwamen niet voor niets, want het Zwanenmeer had veel moois te bieden. Het terrein bestaat voornamelijk uit oude, doorgegroeide eikenstrubben op de lemige grond van de Hondsrug, maar langs de plassen liggen ook vochtiger bosjes. In het herbarium van Wijster bevinden zich van dit terrein enkele collecties van de Groningse amateur-mycoloog Jansonius, waaronder grote zeldzaamheden als de Viltige slijmkop (*Hygrophorus nemoreus*) en Hoorn-van-overvloed (*Craterellus cornucopioides*). Die werden niet terug gevonden en zijn vermoedelijk al lang definitief verdwenen. Maar de totaalijst van onze excursie met maar liefst 196 soorten mag er zijn! Een record aantal voor dit overigens magere seizoen.

De opwinding begon al op de lommerrijke parkeerplaats waar een grote groene russula nabij een berk tot uitgebreide beschouwingen aanleiding gaf. Het bleek uiteindelijk niet de Groene berkenrussula (*Russula aeruginea*) te zijn, maar de bedrieglijke groene vorm van de Regenboogrussula (*R. cyanoxantha* forma *peltereaui*), in het veld overigens goed te herkennen aan de elastische lamellen. Langs die zelfde groenstrook groeide de Bonte berkenrussula (*R. versicolor*), opvallend door de sterke gele verkleuring van de steel. Later werd onder berken langs het gegraven Zwanenmeer een vaal roze russula gevonden die niemand zo een-twee-drie herkende. Het bleek de zeldzame Waterige russula (*R. aquosa*) te zijn. In die omgeving stond tussen wat oud snoeiafval ook een fraaie oranje paddestoel met een elegant ringetje en donkere lamellen: de zeldzame oranje vorm van de Geschubde stropharia (*Psilocybe squamosa* var. *thrausta*), ook al een onbekende voor alle deelnemers. Op verschillende plekken langs de bospaden stonden prachtexemplaren van de Tepelparasolzwam (*Macrolepiota mastoidea*), in Drenthe een grote bijzonderheid.

Aan de noordkant van de Nieuwe dijk ligt een kleine plas omgeven door wilgenstruweel, nu rijk aan paddestoelen van moerasbossen. De oranjebruine

Greppelmelkzwam (*Lactarius lacunarum*)groeide er in grote groepen, naast aardige zaken als de Purperbruine fopzwam (*Laccaria purpureobadia*) en de Bruine modderbekerzwam (*Peziza limnaea*). Een kleine zwavelkopje op de modderige oever bleek bij microscopische controle niet de verwachte Modderzwavelkop (*Psilocybe subericea*) te zijn, maar de verwante Olijfkleurige zwavelkop (*Psilocybe olivaceotincta*), tot op heden in Nederland slechts bekend van Winsum en Beilen.

Het hoogtepunt kwam, zoals zo vaak, laat in de middag, toen de helft van de deelnemers al huiswaarts was gekeerd. De donkerbruine plaatjeszwam op eikenblad zag er niet zo spectaculair uit, maar de indringende stank van rotte kool was dat bepaald wel. Geen wonder dat deze soort wetenschappelijk als *Collybia impudica*, de ‘Onbeschaamde collybia’, door het leven gaat. In het Nederlands is er de Stinkende collybia van gemaakt. Nieuw voor Drenthe, slechts enkele vondsten in Nederland en in heel Europa een grote zeldzaamheid!

Bijzondere vondsten:

Stinkende trechterzwam	GE	Clitocybe foetens
Stinkende collybia	GE	Collybia impudica
Lila gordijnzwam	BE	Cortinarius alboviolaceus
Schelpharpoenzwam	GE	Hohenbuehelia cyphelliformis
Bleke harpoenzwam	KW	Hohenbuehelia mastrucata
Franjetandjeszwam	*	Hyphodontia barba-jovis
Purperbruine fopzwam	*	Laccaria purpureobadia
Greppelmelkzwam	KW	Lactarius lacunarum
Tepelparasolzwam	BE	Macrolepiota mastoidea
Bruine modderbekerzwam	KW	Peziza limnaea
Oranjegele bundelzwam	*	Pholiota tuberculosa
Olijfkleurige zwavelkop	*	Psilocybe olivaceotincta
Waterige russula	KW	Russula aquosa
Grijze urnkorstzwam	*	Sistotrema oblongisporum

Stinkende collybia (*Collybia impudica*)

12 oktober. Steenberg, Noorderduinen
Cees Koelewijn

We troffen het wel die zondag: prachtig weer en inventariseren in een zeer divers natuurterrein dat niet toegankelijk is voor het publiek. Het gebied de Noorderduinen is gelegen aan weerszijden van de weg van Steenberg naar Roderesch en beslaat zo'n 100 ha. Naast Natuurmonumenten zijn er vier particuliere grondbezitters die het beheer zelf in handen hebben. Allen verleenden graag toestemming om hier ons belangrijke werk te verrichten.

We begonnen aan de zuidzijde bij het hunebed, een deel dat wel vrij toegankelijk is. Daar heerst een zeer sterke recreatiedruk en het is maar goed dat het hoofdseizoen vóór het echte paddestoelenseizoen valt, want nu stond het meeste nog overeind. De eerste Rode-lijstsoort deze dag betrof de Bleke harpoenzwam (*Hohenbuehelia mastrucata*) die ik wel eens onder heel wat betere omstandigheden heb gezien. Verder troffen we daar bij jonge dennen in droog zand de Bruine ringboleet (*Suillus luteus*), een soort die ik Mirjam Veerkamp al eens beloofd had te zullen monitoren. Wellicht wordt deze plek meetpunt nr. 14 voor de paddestoelenwerkgroep van IVN-Roden. Tot groot enthousiasme van Marianne zagen we nog een meetnetsoort, de Oorlepelzwam (*Auriscalpium vulgare*), altijd het bekijken waard.

De mooiste paddestoel van de dag was, volgens mij, de fotogenieke Echte kopergroenzwam (*Psilocybe aeruginosa*). Deze stond in het bos ten oosten van de weg en dat was ook het meest gevarieerde gedeelte van het gebied. We vonden er de Appellussula (*Russula paludosa*) bij oude dennen met heideachtige ondergroei, het klassieke biotoop voor deze fraaie soort. Daar groeide ook de sterk achteruitgaande Haarmoszwavelkop (*Psilocybe polytrichi*) in grote aantallen. Bijzonder was de vondst van grote toefen van de Witte populierzwam (*Oxyporus populinus*) op een oude berk langs een bosrand. Deze soort groeit, zoals de naam suggereert, voornamelijk op populier en is in het westen van het land niet zo zeldzaam. In Drenthe hadden we hem nog nooit gezien. Een deels dichtgegroeid ven leverde kenmerkende soorten op als Grote moeraszwavelkop (*Pholiota myosotis*), Adonismycena (*Mycena adonis*), Veenmycena (*M. megaspora*) en bij berkenopslag de Veenmosgordijnzwam (*Cortinarius tubarius*). In totaal noteerden we 142 soorten. Daarvan staan er 19 op de Rode Lijst, verreweg het hoogste aantal tijdens onze excursies van dit jaar. Dat zegt wel wat over de natuurkwaliteit van de Noorderduinen.

Nadien kwam nog een bedankje van Klaas en Johanna uit het immer bruisende 't Waar; ze hadden die dag geweldig genoten en wie niet! De eigenaren/bewoners hebben een verslag van de excursie ontvangen waarin is opgemerkt dat deze verkenning nog niet alles heeft gebracht wat we kunnen verwachten. We blijven welkom.

Bijzondere vondsten:

Oorlepelzwam	KW	<i>Auriscalpium vulgare</i>
Hanekam	KW	<i>Cantharelles cibarius</i>
Veenmosgordijnzwam	BE	<i>Cortinarius tubarius</i>
Oranje mosklokje	KW	<i>Galerina calyptrata</i>
Sterspoorsatijnzwam	KW	<i>Entoloma conferendum</i>
Zilversteelsatijnzwam	KW	<i>Entoloma turbidum</i>
Roze spijkerzwam	KW	<i>Gomphidius roseus</i>
Bleke harpoenzwam	KW	<i>Hohenbuehelia mastrucata</i>
Sparrentaailing	BE	<i>Micromphale perforans</i>
Adonismycena	KW	<i>Mycena adonis</i>
Veenmycena	KW	<i>Mycena megaspora</i>
Witte populierzwam	KW	<i>Oxyporus populinus</i>
Goudvinkzwam	KW	<i>Pholiota astragalina</i>
Grote moeraszwavelkop	KW	<i>Pholiota myosotis</i>
Haarmoszwavelkop	EB	<i>Psilocybe polytrichi</i>
Duivelsbroodrussula	KW	<i>Russula drimeia</i>

Appelrussula	BE	Russula paludosa
Bonte berkenrussula	KW	Russula versicolor
Bruine ringboleet	KW	Suillus luteus

20 oktober. Tonckensbos bij Huis ter Heide (Norg)

Rob Chrispijn

Dit was een excursie voor volhouders. Naarmate er meer kilometers waren afgelegd en meer deelnemers hadden afgehaakt, nam het aantal bijzondere vondsten toe. De Groenplaatgordijnzwam (*Cortinarius scaurus*) was eerder die dag in twee kilometer hokken waargenomen, maar halverwege de middag vond een select groepje een al even select groepje stralend gele Holsteelboleten (*Boletinus cavipes* var. *lutea*). Deze zeldzame variant is het afgelopen seizoen opvallend vaak gesignaleerd. Ook tijdens de werkweek in Bakkeveen werd hij een paar keer gevonden. Dat het om een variëteit gaat, werd ook hier bewezen, want normaal bruin gekleurde exemplaren groeiden een meter verderop.

Langs een bospad stond een fraai blauwe paddestoel en omdat er niet zo gek veel blauwe paddestoelen voorkomen, kon dit eigenlijk alleen maar de Blauwe satijnzwam (*Entoloma nitidum*) zijn. De eerste keer dat ik deze satijnzwam zag, was - ook tijdens een excursie van de PWD - in een berkenbroekbos bij Vries. Daardoor heb ik hem steeds geassocieerd met berkenbroekbos. Maar volgens het Overzicht is het een zeer zeldzaam geworden soort van gemengde loof- en naaldbossen op matig droge, schrale zandgrond. In het Tonckensbos groeide de Blauwe satijnzwam tussen twee eiken aan de rand van een oude lariksaanplant. Tussen deze lariksen groeide veel pijpestrootje. Merkwaardig genoeg vonden we midden in deze aanplant enkele exemplaren van de Duivelsbroodrussula (*Russula drimeia*). Volgens de literatuur komt deze russula uitsluitend bij den of spar voor. Daarbij is hij nogal kieskeurig wat biotoop betreft. Maar je zou denken dat als hij zich in een vegetatie van pijpestrootje kan handhaven, hij nooit zo sterk achteruit had hoeven gaan.

Dit zelfde terrein had nog een verassing in petto. Terwijl er een foto werd gemaakt van de Blauwe satijnzwam, had een van ons bij het rondstruinen het vele gras opzij getrapt en vond daaronder in het mos een vreemde collybia. De stelen waren regelmatig, kort vertakt. Elk kort zijtakje droeg een rudimentair hoedje. Dit moest de befaamde *Collybia racemosa* zijn, ofwel de Vertakte collybia. Door geen van ons eerder gezien. Dus met verbazing en ontzag staarden we naar dit voor een buitenlander vrij onbenullige paddestoeltje.

Bijzondere vondsten:

Holsteelboleet	BE	Boletinus cavipes
Vertakte Collybia	GE	Collybia racemosa
Jodoformgordijnzwam	KW	Cortinarius obtusus
Olijfplaatgordijnzwam	GE	Cortinarius scaurus
Blauwe satijnzwam	EB	Entoloma nitidum
Roze peutermycena	KW	Mycena smithiana
Duivelbroodrussula	KW	Russula drimeia
Gele ringboleet	KW	Suillus grevillei

27 oktober, Anloo, landgoed Terborg

Bernhard de Vries

Het moest er nu toch echt van komen; echt nat was het nog niet geweest en de nachten werden al behoorlijk koud. Tien deelnemers waren van de partij en niet voor niets. Het noorden van Drenthe bleek duidelijk beter te zijn dan het zuiden en het landgoed Terborg was een behoorlijk gevarieerd terrein. Grote bosvakken wisselen er af met vennen, een verdwaald kerkhofje voor de overleden eigenaren, en een kwijnende lindelaan. Ergens is dan ook nog een arboretum met een uitgebreide collectie exotische coniferen. Het geheel besloeg drie kilometerhokken en het werd dan ook een wandeling waarbij verzamelaars van klein spul

Behaarde roodsteelcollybia (*Collybia konradiana*)

voortdurend grote stukken moesten overslaan om enigszins bij de groep te blijven. Alle vondsten samengevoegd kwamen we op 171 soorten, een mooie score.

Een leuk ding vind ik altijd nog de Behaarde roodsteelcollybia (*Collybia konradiana*). Het donkerrode steeltje zit met alle mogelijke draden vast aan het beukenblad, dat helemaal verbleekt is door de afbraakwerkzaamheden van het mycelium. De vondst van het zeldzame Geringd donsvoetje (*Tubaria confragosa*) veroorzaakte de nodige commotie. Natuurlijk werd die verzameld om te zien of de sporen inderdaad donkerder zijn dan die van het Gewoon donsvoetje (*Tubaria furfuracea*). Al met al was het een boeiende excursie. Moe maar voldaan en met het nodige huiswerk konden weer naar huis.

Bijzondere vondsten

Oranje mosklokje	KW	Galerina calyptrata
Sparrestinktaailing	BE	Micromphale perforans
Gele ring boleet	KW	Suillus grevillei
Berkeridderzwam	KW	Tricholoma fulvum
Geringd donsvoetje	GE	Tubaria confragosa
Kruidveertje	GE	Pterula gracilis

3 november Annen, Kniphorstbosch, De Strubben

Rob Chrispijn

Het was de bedoeling om ons deze dag diep in de Oost Drentse dreven te wagen en ondermeer de Duunsche landen te bezoeken. Maar al vanaf half oktober was er vrijwel elke nacht vorst aan de grond geweest en er waaide sinds een paar dagen een straffe oostenwind. Dus het leek gekkenwerk om ons in het open land van de Anner groenlanden en Kastelen akkers te wagen. Daarom kozen wij voor het nabijgelegen Kniphorstbosch, waar nog enkele

kilometerhokken slecht onderzocht waren. Al na een tiental meters vanwaar de auto's geparkeerd stonden, troffen we een plek aan met enkele vlieren. Hier was de bodem enigszins verrijkt, getuige het voorkomen van een twintig centimeter groot exemplaar van de Grote oranje bekerzwam (*Aleuria aurantia*). Ook groeiden hier andere liefhebbers van wat voedselrijkere bossen zoals de Suikermycena (*Mycena adscendens*) en Kleine breedplaatmycena (*M. speirea*).

Aan de rand van een sparrenbos groeide op een stuk naaldhout het Eierzakje (*Nidularia deformis*). Dit is een centimeter grote Buikzwam (Gasteromyceet), verwant aan de bekende Nestzwammetjes, bestaande uit een vuilwit zakje met een gelatineuze bekleding, waarbinnen zich een aantal lichtbruine "eitjes" bevinden. Het Overzicht noemt deze soort nog matig algemeen, maar in Drenthe vinden we hem vrijwel nooit. Sinds twintig jaar is deze buikzwam sterk achteruitgegaan. De oorzaak daarvan is onbekend. Het Eierzakje staat als bedreigd in de Rode Lijst. Op een dode spar vonden we de Dunplaathoutzwam (*Gloeophyllum trabeum*), een zeldzaam familielid van de op bewerkt hout vaker voorkomende Geelbruine plaatjeshoutzwam (*G. sepiarium*). Vlak in de buurt groeide een andere houtzwam op een omgewaaide den. Dit was de op een Tonderzwam lijkende Roodgerande houtzwam (*Fomitopsis pinicola*), een soort die in ons land langzaam lijkt toe te nemen.

Via een kleine zandverstuiving liepen wij naar De Houtsnip, een huis aan de rand van het bos waar enkele fraaie lanen met eik en beuk elkaar kruisen. Onder de hier aangetroffen mycorrhizasoorten zaten geen echte bijzonderheden, maar in een gunstiger seizoen zijn hier zeker meer kritische soorten te verwachten. In de berm van de Borgweg groeide behalve Lilastelige gordijnzwam (*Cortinarius erythrinus*) ook Aarddrager (*Inocybe splendens*), een vezelkop die meestal op mineraalrijke, basische bodems voorkomt. Langs het schelpenfietspad aan de noordzijde van De Strubben zijn nogal eens aardige parasolzwammen gevonden. Maar die lieten deze keer geheel verstek gaan. Wel vonden we hier tussen de plaatselijk talrijke klimop een klein, teer, spierwit paddestoeltje: de Klimoptaailing (*Marasmius epiphylloides*) die uitsluitend op dood klimopblad groeit.

Bijzondere vondsten:

Kurkstrookzwam	BE	<i>Antrodia serialis</i>
Stinkende trechterzwam	GE	<i>Clitocybe foetens</i>
Dunplaathoutzwam	BE	<i>Gloeophyllum trabeum</i>
Aarddrager	KW	<i>Inocybe splendens</i>
Eierzakje	BE	<i>Nidularia deformis</i>
Slanke kopergroenzwam	KW	<i>Psilocybe pseudocyanea</i>

9 november. Kortewegse Bos tussen Hooghalen en Hijkersmilde

Eef Arnolds

Het Kortewegse Bos is oorspronkelijk een landgoed, aangelegd als een sterrenbos. Vanuit het centrum lopen acht lange, rechte lanen in alle windrichtingen. Het ligt aan de noordrand van het grote natuurgebied het Hijkerveld, ver van dorpen en doorgaande wegen, en het is er daardoor heerlijk rustig. Zelfs als de bomen staan te pronken in felle herfsttinten, zoals vandaag het geval was. De werkgroep had het terrein in 2002 al eens bezocht, maar toen in een tamelijk droge augustusmaand, zodat er slechts weinig, vroeg fructificerende soorten waren genoteerd. De groeiomstandigheden waren ook nu niet optimaal, maar het late herfstaspect leverde toch tal van nieuwe soorten op voor dit mycologisch slecht bekende terrein. In totaal werden nu 125 soorten genoteerd in vier kilometerhokken.

De aardigste vondsten werden gedaan in de oude, mossige sparrenpercelen. Op de sparrennaalden groeide bijvoorbeeld een mooie groep van het weinig bekende Naaldbosmosklokje (*Galerina sideroides*) met een witvlokkige steel en duidelijk kleverige hoed. Op sparrenstronken was de Teervlekkenzwam (*Ischnoderma benzoinum*) opvallend talrijk. Nergens in Drenthe zagen we zo veel exemplaren van de Zwartvoetkrulzoom (*Paxillus*

atrotomentosus), een sterk afgenomen Rode-lijst soort. Een geel oplichtende, vermolmde stronk bleek begroeid te zijn met een bijna korstvormige buisjeszwam, de zeldzame Citroenstrookzwam (*Antrodia xantha*). De moerassige oever van Diependal leverde niet veel op. Het minuscule Rietwieltje (*Marasmius limosus*), een knopseld op dode rietbladeren, is wellicht het vermelden waard.

Toch hebben we het gevoel dat het Kortewegse Bos nog niet al haar mycologische geheimen heeft prijs gegeven. De mosrijke sparrenbossen lijken bijvoorbeeld een aantrekkelijk domein voor bijzondere Gordijnzwallen. Maar mycorrhizapaddestoelen waren ook hier erg schaars, zoals de hele herfst het geval was.

Bijzondere vondsten:

Citroenstrookzwam	GE	<i>Antrodia xantha</i>
Oorlepelzwam	KW	<i>Auriscalpium vulgare</i>
Roze wasporia	GE	<i>Ceriporia excelsa</i>
Zilversteelsatijnzwam	KW	<i>Entoloma turbidum</i>
Oranje mosklokje	KW	<i>Galerina calyptrata</i>
Naaldbosmosklokje	KW	<i>Galerina sideroides</i>
Geelbruine plaatjeshoutzwam	KW	<i>Gloeophyllum sepiarium</i>
Sparrenstinktaailing	BE	<i>Micromphale perforans</i>
Roze peutermycena	KW	<i>Mycena smithiana</i>
Zwartvoetkrulzoom	BE	<i>Paxillus atrotomentosus</i>
Dadelfranjehoed	*	<i>Psathyrella spadicea</i>

15 november. Westerbork, omgeving van zwembad
Bernhard de Vries

De zwamdag wordt een traditie en geleidelijk groeit ook de inhoud. Natuurlijk hoort daar een wandeling bij, want alleen maar zitten en praten bevalt ons niet. Deze keer viel de keuze op een vrijwel onbekend kilometerhok bij het zwembad van Westerbork. Een wandelbos met heiderestanten en een jeneverbesstruweeltje bij een vroegere schaapsdrift.

Het werd een wandeling met de nodige leermomenten. Een daarvan was de variatie van de Botercollybia (*Collybia butyracea*). Die is meestal grijsbruin tot dof geelbruin en dan varieteit *asema*. De Roodbruine botercollybia (*C. butyracea* var. *butyracea*) is echt duidelijk rossig en in ons land behoorlijk zeldzaam. Die stond er uiteindelijk toch niet. De Valse hanekam (*Hygrophoropsis aurantiaca*) was dit jaar zeer talrijk door de droge zomer. Die vonden we bijna overal.

De Papilkorstzwam (*Dacryobolus karstenii*) is in het veld herkenbaar aan de millimeter dikke crème-beige-gele plakken die vaak ruiken naar anijs. Vaak bedekt deze grote delen van dode dennenstammen. Op de valreep van het seizoen dus toch gevonden. Een andere forse korst is de Dennenharszwam (*Phlebiopsis gigantea*). Die ziet er een beetje "gespied" uit, is vuilwit en voelt rubberachtig taai aan. Meestal zit deze op dode naaldhoutstronken en takken en kruipt ook op de grond er naast. Hier zat hij op een dode dennenstam. Op de PWD-excursies was het de vierde vondst dit jaar. Een echt zeldzaam korstje was het Geelbruin schorskorstje (*Luellia recondita*), groeiend op naaldhout. In het 'Overzicht' staat als substraat taxus en jeneverbes genoemd maar ik heb hem later ook gevonden op dode stengels van Adelaarsvaren. Het totaal kwam op 109 soorten en dat is niet gering voor een kort bezoek zo laat in het jaar.

Bijzondere vondsten:

Papilkorstzwam	GE	<i>Dacryobolus karstenii</i>
Geelbruin schorskorstje	*	<i>Luellia recondita</i>

PADDESTOELLENBEHEER 5: OVER OUDE BOMEN EN LEVENDE BOOMLIJKEN

Bernhard de Vries

Een wandeling in een bos met stokoude bomen is anders dan een bezoek aan een bejaardenhuis. Niet dat de meervoudig eeuweligen niets mankeren zou - vele zijn half- tot doodziek-, maar de eerbiedwaardigheid is aan oude bomen duidelijker af te lezen dan aan krimpemde mensen-oudjes. Toch vormen eeuwenoude bomen een verbinding met ons voorgeslacht. Veel mensen op het platteland weten nog: 'Deze eik is geplant door mijn bet-overgrootvader'. Die verbinding met voorouders is wellicht de reden dat vroeger onder oude eiken en lindes goden werden vereerd en recht werd gesproken.

In de tijd van de ruilverkavelingen is het oude cultuurlandschap grotendeels verloren gegaan en daarmee heel veel eeuwenoude houtwallen, singels en geriefbosjes met monumentale bomen. Ook elders zijn veel boswallen en solitaire oude eiken kapot gevreten of gekapt. Daarvoor in de plaats kwamen soms nieuwe singels langs verkavelingsweggetjes, Jonge aanplant op cultuurgrond wordt echter pas ècht bos als de bodem na vele decennia tot evenwicht gekomen zijn en oude bosplanten zich hebben kunnen vestigen. Op de overbemeste landbouwgrond van tegenwoordig zal het wellicht nooit zo ver komen.

In onze tijd groeit de waardering weer voor het levende erfgoed dankzij inspanningen van natuurbeschermingsorganisaties als Het Drentse Landschap. De Bomenstichting te Utrecht zet zich speciaal in voor het behoud van monumentale bomen en oorspronkelijk inheems genetisch materiaal.

De mooiste oude bomen vind je op plaatsen waar de bevolking die door de tijden heen waardeerde, bijvoorbeeld op brinken, in landgoederen, lanen en parken. Helaas gaat nog veel daarvan kapot door onoordeelkundige maatregelen. Een klassiek voorbeeld is de bijna jaarlijks weerkerende loopgraaf vlak langs de stam voor weer een kabel of gasleiding door de berm van een weg. Het liefst pal daarnaast met een asfaltbedekking, zodat de bomen daarna definitief het loodje leggen. Ook grasmaaimachines dragen het nodige bij aan de verzwakking van het bomenbestand langs wegen en in parken door regelmatige beschadiging van de stamvoet. Het "technisch denken" heeft al menig boomleven gekost en het menselijk begrip gaat eerder over dagen en weken dan over decennia en eeuwen, zoals bij het werken met bomen het geval zou moeten zijn.

Hieronder volgen enkele aanwijzingen die kunnen bijdragen tot het behoud van oude bomen.

Bodemverzorging:

In de bodem ligt het geheim van alle plantenleven; de bodem leeft! De wortels van veel bomen leven samen met paddestoelen. Om bijna elk worteltopje zit een klein kousje van schimmelweefsel behorend bij een van de vele (>1000 soorten) mycorrhizavormers. Veel van deze soorten zijn min of meer specifiek voor een boomsoort of voor een bodemtype. De mycorrhiza zorgt er voor dat de boom water en voedingszouten ontvangt en daarvoor in ruil krijgt de paddestoel suikers van de boom. Zolang een wortel vitaal is en goede mycorrhiza heeft is die ook beschermd tegen andere schimmels. De samenwerking (symbiose) heeft dus ook nog een gunstig neveneffect. Oude bomen in bermen en lanen hebben vaak een rijke mycorrhizaflora met speciale soorten. Over het gewenste (maai)beheer van deze bermen is in de vorige nieuwsbrief geschreven.

Om de gezondheid van bomen te bevorderen zijn er wel mycorrhiza preparaten in de handel gebracht. Ze bevatten zeer algemene, overal toepasbare soorten, ook schimmels die inwendig in de wortels leven en geen paddestoelen vormen (de vesiculair-arbusculaire mycorrhiza). Het gebruik hiervan is alleen zinvol bij jonge aanplant in steriele grond en bij

noodgevallen waarbij gedeeltelijke bodemprofielen worden vervangen, bijvoorbeeld na het langdurig lekken van gas of chemicaliën. Onder alle andere omstandigheden bevatten bodems van nature genoeg mycorrhizavormende schimmels, of die komen er snel genoeg door de ultralichte sporen die door de wind worden verspreid.

Dikwijls wordt vergeten dat het wortelgestel van een boom lucht nodig heeft. Daarvan getuigt bijvoorbeeld het afsterven van berken in venen waar de waterstand sterk is gestegen. Wegverharding is natuurlijk ook desastreus voor de luchtvoorziening. Daarom moeten rond de stamvoet altijd ruime plantgaten worden uitgespaard. Wat onder de grond gebeurt ziet niemand, en gebeurt er een kleine ramp dan zeggen we "zand er over". Kortgeleden is de oude begraafplaats in Hoogeveen opnieuw in gebruik genomen. Daartoe zijn nu twee vakken opgehoogd met een laag van een halve meter zand en, ja hoor, ook vlak langs de oude eikenlaan. De tijd zal ons waarschijnlijk leren dat het zwakke punt van deze stoere eiken onder de grond lag.

Snoeien

Snoeien is niet iets dat altijd moet. Integendeel, het zou beter zijn als het nooit nodig was. Elke snoeiwond vormt immers een gemakkelijke ingang voor schimmelparasieten. Snoeien kan echter noodzakelijk zijn uit een oogpunt van veiligheid of overlast, met name langs wegen en in de omgeving van gebouwen. Het is dan raadzaam om daar vroegtijdig mee te beginnen en niet als de lastige takken al dik en zwaar geworden zijn. Plan dus de vormsnoei als de boom nog jong is. Maak kleine, gladde wonden op korte afstand van de stam zodat de wond kans krijgt om spoedig dicht te groeien. Het bestrijken van een snoeiwond met wondbalsem helpt slechts tijdelijk of heeft zelfs een averechts effect. Wonden aan de stam houdt men zo veel mogelijk droog. Het uitkappen van door schimmels aangetaste delen kan nadelig zijn (zie "Houtrot in bomen").

Niet elke boom verdraagt snoeien in gelijke mate. In het algemeen geldt dat hoe harder of harsrijker het hout is, hoe minder de boom er onder lijdt. Een *Taxus* bijvoorbeeld heeft spijkerhard hout en verdraagt als enige zelfs een totale verwijdering van de kroon met gemak. De stam loopt vrolijk weer uit en het zaagvlak blijft jarenlang onaangetast. Iets minder hard en veerkrachtig, maar toch nog redelijk bestand tegen snoeiwonden zijn Robinia, Meidoorn, Peer, Haagbeuk, Es, Eik en Levensboom. Populier en Berk daarentegen dragen zelfs bij vrij kleine wonden al spoedig de nodige korstjes en elfenbankjes. Andere "zachte" soorten zijn: Wilg, Els, Linde, Paardekastanje, Ceder, *Metasequoia*. Veel soorten zitten tussen de uitersten in. De Iep en de Beuk hebben wel hard hout maar zijn toch gevoelig voor infecties.

Bij het snoeien is het van belang dat rekening wordt gehouden met het evenwicht in de kroon. In elk deel van de kroon is het linker en rechter deel van elke tak in evenwicht. Op plaatsen waar dit evenwicht verstoord wordt ontstaat extra "druk-weefsel" of, in extreme gevallen, kans op breuk. Voor vakmensen is het belangrijk te letten op de "lichaamstaal" van de boom. Veel van de levensloop is daaraan af te lezen.

Parasieten op bomen

Ouderdom komt met gebreken en dat geldt ook voor bomen. Door weer en wind breekt of scheurt er wel eens een tak af en daardoor ontstaat een kwetsbaar punt voor schimmelaantasting. Wonden vormen een open poort voor schimmelsporen en een schimmeldraad is gauw gekiemd. In gunstige omstandigheden groeit bijvoorbeeld een schimmeldraad van de Oranje aderzwam (*Phlebia radiata*) meerdere decimeters per dag. De meeste parasitaire houtpaddestoelen zijn wondparasieten, bijvoorbeeld de Zwavelzwam (*Laetiporus sulphureus*) en Biefstukzwam (*Fistulina hepatica*). Soorten als Echte honingzwam (*Armillaria mellea*), Reuzenzwam (*Meripilus giganteus*) en Dennenmoorder (*Heterobasidion annosum*) profiteren van ondergrondse beschadigingen. Andere paddestoelen

verschijnen op zeer oude bomen, waarvan de vitaliteit verminderd is, bijvoorbeeld de Eikhaas (*Grifola frondosa*). Bij een aangetaste boom is het zinloos om de vruchtlichamen te verwijderen. Het mycelium (de zwamvlok) zit dan al verspreid in de boom. Vrijwel alle parasitaire soorten blijven een aantal jaren fructificeren op het dode hout.

Er zijn vele boeken volgeschreven over ziekten en plagen aan bomen. Het opsommen van alle soorten en hun symptomen valt buiten de mogelijkheden van dit contactblaadje. Een handzaam boekje over de belangrijkste paddestoelen op levende bomen, met kleurenfoto's van alle behandelde soorten, is enkele jaren geleden gepubliceerd door de Bomenstichting (Van Gent, 1997). Enkele opvallende houtparasieten in Drenthe zijn:

Berkenweerschijnzwam (*Inonotus obliquus*). Veroorzaakt berkenkanker; meestal te vinden als een brokkelige, zwarte zwelling op de stam. Het eigenlijke vruchtlichaam is zeldzaam en verschijnt soms als een dikke bruine korst met gaatjes onder de bast op liggend hout. Aangetaste stammen breken gemakkelijk af bij de zwelling.

Berkenzwam (*Piptoporus betulinus*). Op Berk de belangrijkste doodsoorzaak en houtafbreker. Veroorzaakt bruinrot in de hele stam waardoor die gemakkelijk afbreekt.

Biefstukzwam (*Fistulina hepatica*). Op de stam van oude eiken en soms Tamme kastanje. De zwam veroorzaakt bruinrot, maar breidt zich slechts langzaam uit.

Dennenmoorder (*Heterobasidion annosum*) Algemeen voorkomende wortelparasiet in al onze naaldbossen die zich door wortelcontact van de ene boom naar de andere kan uitbreiden. Minder vaak op loofbomen op zandgronden. De Dennenharszwam (*Phlebiopsis gigantea*) is een antagonist en kan bijdragen aan het in toom houden van de Dennenmoorder.

Doolhofzwam (*Daedalea quercina*) Op oude eiken vrij algemeen en een soortspecifieke wondparasiet.

Echte en Sombere honingzwam (*Armillaria mellea* en *ostoyae*) Algemene parasieten op wortels en stammen van allerlei bomen; overlevend op dood hout. De stam verrot vanuit de voet. Honingzwammen kunnen na herplant van bomen op een opengevallen plek vanuit de bodem ook jonge bomen aantasten. Dat gaat via het cambium, tussen hout en bast, in de kleinste wortels. Er zijn gevallen beschreven van perzikboomgaarden die een voor een op rij voor de bijl gingen door het oprukken van deze parasiet. Jaren van droogte zijn gunstig voor Honingzwammen. De Knolhoningzwam (*Armillaria lutea*) is vermoedelijk niet echt pathogeen.

Eikhaas (*Grifola frondosa*) Komt voor aan de voet van oude eiken en lijkt op een kleine Reuzenzwam, met het verschil dat de laatste zwart verkleurt. Evenals de Reuzenzwam veroorzaakt de Eikhaas rot in het wortelgestel.

Korsthoutskoolzwam (*Ustulina deusta*) komt vooral voor op Beuk en Linde. De volgroeide vruchtlichamen, zwarte brokkelige korsten, vallen niet op. Alleen de jonge vruchtlichamen met lichtgrijze tot witte groeizone zijn gemakkelijk te vinden. Meestal aan de stamvoet en later op resterende stronken.

Meniezwammetjes (*Nectria* soorten) veroorzaken kankerachtige woekeringen op takken van veel bomen. Vooral bekend van fruitsoorten, waar ze worden bestreden door groeistimulerende snoei en bemesting en door grondwater regulering. Zie ook B. de Vries in Nieuwsbrief nr. 4, 'Over zieke appels en peren'.

Paarse korstzwam (*Chondrostereum purpureum*). Op verschillende houtsoorten, onder andere Kersachtigen, Appel, Populier, Wilg. Veroorzaakt de loodglansziekte, gekenmerkt door een grijzige glans op de bladeren en bruin vocht lekkend uit snoeiwonden en barsten. Deze soort is ook wel als proef ingezet voor de bestrijding van Amerikaanse vogelkers in onze bossen. Afgekapte stronken werden dan met een suspensie van Paarse korstzwam bestreken.

Platte tonderzwam (*Ganoderma lipsiense*) Vooral op Beuk maar ook Populier, Eik, Wilg en Linde. Veroorzaakt breekbare wortels en stam. Op de onderzijde van het vruchtlichaam zitten vaak tepelvormige gallen.

Reuzenzwam (*Meripilus giganteus*) Wortelparasiet op eik en beuk met vruchtlichamen aan de boomvoet, die wel meer dan een meter breed kunnen worden. Veroorzaakt afsterven van wortels waardoor de boom los komt te staan. Doorgaans is er weinig meer aan te doen als men de Reuzenzwam in een boom constateert.

Zadelzwam (*Polyporus squamosus*) is een zwam die kernhout aantast van Esdoorn, Els, Iep, Linde, Wilg en Populier. In Es breidt de soort zich sneller uit dan in Iep. De grote vruchtlichamen ziet men al vroeg in de zomer, vooral in bossen op vochtige voedselrijke grond.

Zwavelzwam (*Laetiporus sulphureus*) komt vaak voor op Eik en Robinia. Jong worden de vruchtlichamen wel gegeten ('Wood-chicken'). Deze soort veroorzaakt rot in het kernhout waardoor de boom gevoeliger is voor breuk. Het spinhout blijft onaangetast.

Het vinden van een aantasting

Een duidelijk bewijs van schimmelaantasting is de vorming van vruchtlichamen. Dat hoeft nog niet te betekenen dat de boom ten dode is opgeschreven. Het is van groot belang om de paddestoel op naam te brengen, want dat zegt veel over het perspectief van de boom en de te nemen maatregelen. Vaak betreft het saprotrofe soorten die leven op een stukje dood hout of schors, bijvoorbeeld de Gewone zwavelkop, Gewoon elfenbankje of Helmmycena. Ook als het om een parasiet gaat, kan het effect op de boom geheel verschillend zijn, afhankelijk van de soort en de omvang van de aantasting. Vitale bomen zijn vaak in staat om lokale infecties in te kapselen met wondweefsel en zo tot staan te brengen.

Aan de buitenzijde kan een boom er overigens ook prachtig en gezond uitzien, terwijl in de stam al een gedeelte rot is. Soms zijn vitaal lijkende bomen aan de wortels al aangetast door de Reuzenzwam terwijl de zwam zich nog niet boven de grond laat zien. Een slecht groeiende boom is natuurlijk altijd verdacht, maar geringe groei kan ook liggen aan de standplaats op voedselarme grond of met een ongunstig microklimaat. Beuken aan de zuidrand van een weg hebben het in droge zomers bijvoorbeeld vaak hard te verduren..

Er zijn verschillende methodes ontwikkeld om aantastingen in de stam vroegtijdig op te sporen. Er wordt wel gewerkt met een hamer waarmee de klank van het hout kan worden gehoord. Met een prikstok vindt men zachte plekken aan de boomvoet. Met een aanwasboor kan een deel van de dwarsdoorsnede worden uitgeboord. Uitgeboorde houtdelen kan men microscopisch bekijken of op kweek zetten. Met een impulshamer wordt met zender en ontvanger de snelheid van het geluid in het hout gemeten. Met een resistograaf bepaalt men de weerstand van het hout tijdens het doorboren. Met een picus kan men het watergehalte van een boomdoorsnede in kaart brengen. Met kabels en meetapparatuur kan men bepalen hoeveel kg een boom aan trekkracht verdraagt. Met grondradar kan men in kaart brengen hoe de wortelkluif gevormd is. Het zal duidelijk zijn dat het vroegtijdig opsporen van aantastingen geen werk is voor amateurs. Er zijn tegenwoordig tal van bedrijven gespecialiseerd in dit werk.

Aanbevelingen

In verband met de steeds zwaarder wegende verantwoordelijkheid van beheerders van bomen grijpt men al gauw naar drastische middelen als ergens een boom ziek wordt. Graag willen wij pleiten voor een evenwichtige benadering die ook de mogelijkheden tot behoud van natuurlijke waarden benut.

In natuurlijk bos is het normaal dat bijna de helft van alle hout dood is. Het volledig verteren van een boom duurt net zo lang als de groei. Veel organismen zijn afhankelijk van

omvangrijke, staande of liggende stammen in allerlei stadia van afsterven en vertering (holenbroeders, insecten, schimmels, mossen, lichenen). In bospercelen kan men in het algemeen deze processen zonder problemen toelaten, maar in sommige oude bossen handhaaft men krakkemikkige woudreuzen ook langs paden. Dan blijken ze soms nog meer dan een eeuw mee te gaan. Deze grillig gevormde monumenten kan men bijvoorbeeld vinden in het bos van de Freylemaborg bij Slochteren en vlak over de Duitse grens in de Urwaldzelle bij Bad Bentheim en in het Neuenburger Urwald. In deze bossen laat men staande en gevallen dode bomen zo veel mogelijk liggen. Vele jaren vormen ze een thuis voor talloze levensvormen. Uiteindelijk vormt een totaal verrot boomlijk een kiembed voor jonge bomen die profiteren van het waterhoudend vermogen van zo'n verturfde stam. Een bordje aan het begin van een wandelweg waarschuwt de argeloze bezoeker voor het gevaar van vallende takken. Betreden op eigen risico!

Zelfs intensief onderhouden parken met gladgeschoren gazons kan men verrijken met een batterij dikke dode stammen om zo natuurbeleving dicht bij de mensen te brengen. In het Belmonte Arboretum te Wageningen koos men voor een serie populierenstammen die hun lengte indrukwekkend aan de voorbijganger presenteren en daarnaast de vormen- en kleurenrijkdom laten zien van de daarop groeiende korstzwammen en elfenbanken.

Bij aangetaste bomen die gevaar opleveren voor omvallen bij wind, kan men de kroon door snoei eventueel verkleinen, maar de parasiet kan daar dankbaar gebruik van maken. De boom verliest met assimilerend blad ook vitaliteit. De maatregel heeft dus een tijdelijk effect en versnelt feitelijk de afbraak. Daarmee begint een periode waarin de boom minstens zo veel levende natuur kan laten zien als in de jaren daarvoor, en dat wordt meestal vergeten.

Literatuur:

Butin, H. 1989. Krankheiten der Wald- und Parkbäume. Thieme, Stuttgart.

Gent, H.van (red.). 1997. Houtrot in bomen. Bomenstichting, Utrecht

Keizer, P.J. 2003. Paddestoelvriendelijk natuurbeheer. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Kuyper, Th.W. (red.) 1994. Paddestoelen en natuurbeheer. Wetenschappelijke Mededelingen KNNV nr.212. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

NIEUWS VAN HET PADDESTOELENMEETNET

Eef Arnolds, Holthe 21, 9411 TN Beilen (0593-523645)

Het paddestoelenmeetnet is in Drenthe in 2003 niet verder uitgebreid doordat het selecteren van interessante plekken met aandachtsoorten door de droogte nagenoeg onmogelijk was. Dertig mensen hadden een of meer proefvlakken in Drenthe geadopteerd. In totaal zijn er nu ongeveer 55 meetpunten, verspreid door de provincie. Alle deelnemers ontvangen een dezer dagen met hun nieuwe formulieren een nummer van Coolia, het tijdschrift van de Nederlandse Mycologische Vereniging, met daarin een verhaal over de landelijke resultaten van het meetnet. De nieuwsbrief is dit jaar grotendeels besteed aan de resultaten van het meetnet in Drenthe en daardoor voor paddestoelenliefhebbers uit het noorden extra interessant.

Voor nieuwe lezers van deze nieuwsbrief: het paddestoelenmeetnet is een monitoring programma waarin op vaste meetpunten gedurende een reeks van jaren de aantallen vruchtlichamen van een aantal goed herkenbare soorten worden geteld. De meetpunten zijn gelegen in bossen en wegbermen met bomen en hebben een oppervlakte van 500 of 1000 m². In totaal zijn voor het meetnet 110 soorten geselecteerd die beschreven en afgebeeld worden in een boekje dat gratis aan deelnemers wordt uitgereikt.

Nieuwe deelnemers en aanvullende meetpunten zijn uiteraard nog steeds gewenst. Ik wil jullie speciale aandacht vragen voor een aantal meetpunten die nu al vijf jaar zijn geteld, maar die de huidige waarnemer niet langer kan tellen. Het gaat om zes proefvlakken in dennenbossen in Boswachterij Dwingeloo (drie bij Lhee en drie bij Lheebroek). Voor de continuïteit van het meetnet is het van groot belang dat de tellingen in de toekomst worden voortgezet. Voor beginners is het voordelig dat de proefvlakken reeds zijn uitgezet en dat de soorten al goed bekend zijn. Belangstellenden kunnen zich bij mij melden voor nadere informatie (adres zie boven).

Voor de deelnemers aan het paddestoelenmeetnet in Noord Nederland wordt jaarlijks een **speciale excursie** georganiseerd waarbij vooral aandacht wordt besteed aan de methodiek van het project en aan het herkennen van alle telsoorten. Deze excursie vindt in 2004 plaats op:

Zaterdag 2 oktober naar het Leggelderveld en Blauwe Meer ten noorden van Dwingeloo. Verzamelen om **10.30 uur** op station Beilen. Excursieleider Eef Arnolds 0593-523645). Lunchpakket en drinken meenemen.

Je kunt informatie over het meetnet verkrijgen bij mij (adres zie boven) of bij de landelijke veldcoördinator Mirjam Veerkamp, Pelikaanweg 54, 3985 RZ Werkhoven, tel. 0343-551905.

WAT DOET DE PADDESTOELENWERK GROEP DRENTHE?

De doelstellingen van de PWD zijn:

- Het organiseren en stimuleren van paddestoelenonderzoek in Drenthe, vooral door middel van inventarisaties en het houden van bijeenkomsten.
- Het verzamelen van paddestoelengegevens over Drenthe in een databestand in nauwe samenwerking met de Nederlandse Mycologische Vereniging.
- Het publiceren over paddestoelen in Drenthe in een nieuwsbrief en in bestaande tijdschriften. Het is de bedoeling dat de gegevens over enkele jaren gebundeld worden in een provinciale paddestoelenatlas, vergelijkbaar met de reeds verschenen atlassen voor broedvogels, hogere planten en dagvlinders.
- Het beschikbaar stellen van paddestoelengegevens aan terreinbeherende instanties en het verstrekken van beheersadviezen om mycologische waarden te behouden of te vergroten.
- In voorkomende gevallen het uitvoeren van (betaalde) opdrachten wat betreft veldonderzoek aan paddestoelen.
- Educatie op het gebied van paddestoelenkennis en -bescherming door onder andere het organiseren van voor het publiek toegankelijke excursies en lezingen, alsmede het verlenen van medewerking op het vlak van natuureducatie.
- Het verstrekken van informatie over paddestoelen aan geïnteresseerden, terreinbeheerders en aan de provinciale media.

Ook belangstellenden uit andere delen van Nederland zijn van harte welkom om deel te nemen aan de activiteiten van de werkgroep!!

DE NIEUWSBRIEF

De Paddestoelenwerkgroep Drenthe verspreidt één keer per jaar een nieuwsbrief onder haar medewerkers, organisaties actief in natuurstudie, natuurbescherming en groenbeheer en andere belangstellenden. Men kan deze nieuwsbrief kosteloos ontvangen door zich schriftelijk op te geven bij het secretariaat.

Vaste rubrieken in de nieuwsbrief zijn:

- Beknopte verslagen van excursies van de werkgroep.
- Een overzicht van de vorderingen van de paddestoelenkartering in Drenthe.
- In de rubriek 'Paddestoelenbeheer' wordt een bepaald facet van natuurbeheer of groenbeheer behandeld dat van belang is voor de paddestoelenflora.
- Het activiteitenprogramma voor het komende seizoen.

Daarnaast kunnen andere korte artikelen, die van belang zijn voor de paddestoelen in Drenthe, worden opgenomen.

Leden van de werkgroep verzorgen daarnaast jaarlijks een portret van een bepaalde paddestoel in het herfstnummer van Het Drentse Landschap, het tijdschrift van de gelijknamige stichting.

